

BUGU

Dil ve Eğitim Dergisi

BUGU
Journal of Language and Education

5/1, 60-72

TÜRKİYE

www.bugudergisi.com

E-ISSN: 2717-8137

Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 01.02.2024

Makale Kabul Tarihi: 14.03.2024

Kılıç, Y. ve Aras, G. (2024). Vanlı Âşık Çağları ve şiirlerinin tematik incelenmesi. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 5(1), 60-72. <http://dx.doi.org/10.46321/bugu.148>

VANLI ÂŞIK ÇAĞLARI VE ŞİİRLERİNİN TEMATİK İNCELENMESİ*

Doç. Dr. Yasin KILIÇ

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi ykilig@agri.edu.tr ORCID

Öğretmen Gamze ARAS

Millî Eğitim Bakanlığı gamzearas43@gmail.com ORCID

Öz

Günümüz âşık edebiyatının önemli ozanlarından biri olan ve 1951’de Van’da dünyaya gelen Vanlı Âşık Çağları’nın asıl adı Mehmet Akçay’dır. Sanatçı şiirlerinde Çağları mahlasının yanı sıra Mehmet Akçay ismini de kullanmıştır.

İlk ve ortaöğrenimini Van’da tamamlayan Çağları 1973-1974 yılları arasında Isparta’da askerlik görevini tamamlamıştır. 1975’te Sümerbank’ta memur olarak çalışmaya başladığını, bir ara tayininin Erzurum’a çıktığını, 1999 yılında memurluk görevinden emekliye ayrıldığını, “*Duygulardan Bir Demet*” adlı şiir kitabında verilen bilgilerden öğrenmekteyiz.

Bu çalışmada Vanlı Âşık Çağları’nın hayatı ve sanatı hakkında bilgi verilmiştir. Sanatçı’nın “*Duygulardan Bir Demet*” adlı şiir kitabı doküman incelemesi yöntemi ile incelenmiştir. Sanatçının şiirlerinde işlediği temalar ferdî, dinî ve sosyal temalar başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Ferdî temalar başlığı altında sevgili ve aşk, iyilik, ayrılık, hasret ve ölüm; dünya hayatının geçiciliği, zamandan şikâyet temalarına yer verilmiştir. Bu temaların şiirlerde nasıl ele alındığı, şiirlerden örnekler verilerek yorumlanmıştır. Dinî temalar başlığı altında şiirlerde geçen peygamber, nefis terbiyesi, kâmil insan, tefekkür, dua ve tevekkül temalarına yer verilmiştir. Bu temalar örneklerle açıklanmıştır. Sosyal temalar başlığı altında bayrak, vatan, çalışma, dil, zararlı alışkanlıklar, ahlaki yozlaşma gibi temalarla yer verilmiştir, bu temalar şiirlerden seçilen örneklerle açıklanmıştır.

Bu çalışmada, sanatçının aşk, sevgili, ayrılık konulu temalarda lirik; dinî temalı şiirlerde didaktik; sosyal temalı şiirlerde epik tarzda şiirler kaleme aldığı tespit edilmiştir. Kültürel değerlerin korunması bakımından bu tür sanatçıların tanıtılması, şiirlerinin genç nesillere ulaştırılması gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Âşık, Çağları, Türk halk edebiyatı, âşık edebiyatı, Mehmet Akçay.

* Bu çalışma, “VIII. Uluslararası Van Gölü Havzası Sempozyumu Bitlis – 23 Haziran 2021” adlı sempozyumda sunulan bildirinin gözden geçirilmiş hâlidir.

THEMATIC ANALYSIS OF BARD CHAGLARI FROM VAN AND HIS POEMS

Abstract

The real name of Bard Chaglari, one of the important poets of today's bard literature and who was born in Van in 1951, is Mehmet Akçay. In his poems, the artist used the name Mehmet Akçay as well as the pseudonym Chaglari.

Chaglari, who completed his primary and secondary education in Van, completed his military service in Isparta between 1973 and 1974. He stated that he started working as a civil servant at Sumerbank in 1975, that he was assigned to Erzurum for a while, and that he retired from his civil service in 1999, from the information given in his poetry book "A Bunch of Emotions".

In this research, information was given about the life and art of Bard Chaglari. The artist's poetry book "A Bunch of Emotions" was examined using the document analysis method. The themes that the artist used in his poems were classified under the headings of individual, religious, and social themes. Under the heading of individual themes, lover and love; goodness; separation, longing and death; Themes of the transience of worldly life and complaints about time were included. How these themes were handled in the poems was interpreted by giving examples from the poems. Under the title of religious themes, the themes of the prophet, self-discipline, perfect human being, contemplation, prayer, and trust in the poems were included. These themes were explained with examples. Under the heading of social themes, themes such as flag, homeland, work, language, harmful habits, and moral corruption were included, and these themes were explained with examples selected from poems.

In this research, it was determined that the artist wrote lyrical poems on the themes of love, lover, and separation, didactic poems on religious themes, and epic poems on social themes. To protect cultural values, such artists should be introduced and their poems should be conveyed to the younger generations.

Keywords: Bard, Chaglari, Turkish folk literature, minstrel literature, Mehmet Akçay.

Ø. Giriş

Sanat, sözlü kültür, şifahi edebiyat, gelenek, güncel hayat, din gibi toplumsal değerlerden beslenen ve belirli kuralları olan edebiyata âşık edebiyatı, âşıklık geleneğinin temsilcilerine ise âşık denir. Geçmişten günümüze uzana geniş bir zaman diliminde toplum tarafından her zaman itibar gören âşıklar, bazen sazlarıyla, bazen sözleriyle, bazen de türkü ve eserleriyle toplumun değer yargılarını, kültürünü, sanatını, gelenek ve göreneklerini nesilden nesile aktarmış; toplumun bilinçlenmesinde ve kültürlenmesinde öncü rol oynamışlardır.

Âşıklık geleneğinin kökeni Türklerin İslamiyet'i kabul etmeden önceki döneme kadar uzanmaktadır. Kaynaklarda adları "Aprınçur Tigin, Kül Tarkan, Sıngku Seli Tutunğı, Çuçu, Kiki, Pratyaya-Şiri, Asıg Tutung, Çısuva Tutung, Kalım Keyşi" şeklinde geçen kişilerin, bazı bilim adamları tarafından ilk Türk şairleri tespit edilmiştir (Arat, 1991, s. X). Bu şairlerin yazmış oldukları şiirler "kavi, takşut, koşug, koşma, takmak, ır/yır, küg, kojan, şlok, padak, baş/başık" şekillerinde adlandırılmıştır (Arat, 1991, s. XI-XXII). Yapılan araştırmalarda ilk şiir örneklerinin Eski Uygur Türkçesi Dönemi'nde yazıldığı tespit edilmiştir (Alyılmaz, 2021, s. 58) Günümüze kadar ulaşabilen en eski Türkçe şiir örneklerine Türkistan'ın Kara Hoço kenti yakınlarında Turfan'da yapılan kazılarda rastlanmıştır (Tekin, 1986). Kazılar sonucu tespit edilen sekiz şiirden ikisi Aprınçur Tigin'e aittir (Ercilasun, 2008, s. 226-227).

Turfan'daki kazıların dışında da eski zamanlara yazılmış şiir örneklerine rastlanmıştır: *Divânü Lügât't- Türk'te* Aprınçur Tigin'e ait bir ilahî bulunmaktadır:

Bizim tengrimiz edgüsü redni tiyür / Redni de yig mening edgü tengrim alpım begrekim

Günümüz Türkçesine çevirisi şöyledir:

Bizim tanrımızın iyiliği cevherdir derler. / Cevherden daha üstün benim iyi tanrım kahraman beğrekim (Banarlı, 1986, s. 47).

Türklerin İslamiyet'i kabul etmeden önce meydana getirdikleri sözlü edebiyat, İslamiyet'in kabulünden sonra halk edebiyatı olarak varlığını sürdürmüş, bu edebiyat XVI. yüzyılda pek parlak bir dönem yaşamıştır. Eserleri bize ulaşmış âşıklar arasında, Kul Mehmed, Öksüz Dede, Hayalî, bulunmaktadır (Boratav, 1968, s. 352). XVII. yüzyıldan itibaren Köroğlu, Kayıkçı Kul Mustafa, Karacaoğlan gibi temsilcilerini yetiştirmeye başlamıştır. Daha sonraki yüzyıllarda Dadaloğlu, Ercişli Emrah, Âşık Seyrani, Gevheri, Âşık Ömer gibi seçkin temsilcilerini yetiştiren âşık edebiyatı, 19. yüzyılda Bayburtlu Zihni, Bayburtlu Celali, Erzurumlu Emrah, Âşık Sümmani, Âşık Şenlik gibi bu edebiyatın zirve isimlerini vermeye başlamıştır. 20. yüzyılda Çobanoğlu, Âşık Reyhanî, Gamgüder, Âşık Divani, gibi âşıklar kendilerine miras kalan bu âşıklık geleneğini devam ettirmişlerdir (Sakaoğlu, 1989, s. 191-219).

20. yüzyılda âşık edebiyatı Âşık Veysel, Neşet Ertaş gibi büyük sanatçılar yetiştirmiştir. Görsel ve yazılı medya, internet gibi iletişim araçlarının hayatımıza girmesiyle birlikte eski haşmetinden uzaklaşan âşık edebiyatı günümüzde Âşık İhsani (1928), Zülfikar Divanî (1928) ve Mustafa Ruhanî (1931) gibi isimlerle temsil edilmektedir (Cankaya, 2013, s. 588).

Günümüzde âşık edebiyatının önemli temsilcilerinden biri de Vanlı Âşık Çağlarî'dir. 1951'de Van'da dünyaya gelen âşığın asıl adı Mehmet Akçay'dır. İlk ve ortaöğrenimini Van'da tamamlamıştır. 1973-1974 yılları arasında Isparta'da askerlik görevini tamamladıktan sonra 1975'te Sümerbank'ta memur olarak çalışmaya başlamıştır. Bu sırada Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde lisans eğitimini tamamlamıştır. Göreve başladığı kurumunda 13 yıl çalıştıktan sonra siyasi sebeplerden dolayı Erzurum'a tayin edilmiştir. Aslında bu olay sürgündür. Başlangıçta bu olaya üzülen âşık daha sonra Erzurum'a tayin olmasından memnuniyet duymuştur. Çünkü Erzurum'dayken âşıklık sanatını öğrenmiştir. Daha sonra tekrar Van'a dönmüş 1999 yılında çalıştığı kurumdan emekliye ayrılmıştır. Çağlarî hâlen Van'da yaşamaktadır (Akçay, 1999, s. 53).

Aşk hikâyeleri anlatan ve âşık bir babanın oğlu olarak dünyaya gelen Âşık Çağlarî, çocukluğunu babasından "Emrah ile Selvihan", "Kerem ile Aslı", "Tahir ile Zühre", "Sümmani ile Gülperi" gibi aşk hikâyelerini dinlemekle geçirmiştir. Çağlarî'nin âşık edebiyatına olan ilgisi babasının anlattığı bu aşk hikâyeleriyle başlamıştır. Babasının "Hikâye anlatma töresi kolaydır, onu anlatmaya başlamanı devamını getirmen için yeterlidir." şeklindeki tavsiyesi onun âşıklık kültürüne olan ilgisini arttırmıştır.

Çağlarî ilk gençlik yıllarında âşıklık geleneğinin çalgı aleti olan saz çalmayı öğrenmiş ve arkadaşı Ferit'le birlikte düğünlerde, şölenlerde saz çalıp türkü söylemiştir. İleriki yıllarda sazı kullanma maharetini daha da ilerletmiştir. Düğünlerde, çay bahçelerinde Türk halk müziğine ait eserleri ve usta âşıkların ürünlerini saz eşliğinde söylemeye başlamıştır. Çobanoğlu, Mahsunî Şerif, Reyhanî gibi âşıklar Çağlarî'nin üzerinde derin etkiler bırakmıştır. O da adı geçen âşıklar gibi kaset çıkarmayı çok arzulamış; ancak bu emeline kavuşamamıştır. Başlangıçta Mehmet Akçay, Akçay gibi mahlasları kullanmıştır.

Çağları, Erzurum'dayken sık sık Âşıklar Kahvehanesi'ne gidip gelmeye başlamıştır. Bir gün kahvehanedeyken kendisinin de saz çalıp türkü söylediğini söyleyince kahvehane sahibi Yaranî, Mehmet Akçay'ın eline sazı tutuşturmuştur. Akçay memleketinden ayrı ve uzak kalmanın da etkisi ile içli bir türkü yakmıştır. O sırada kahvehanede bulunan Âşık İhsanî kendisi ile tanışır ve ona çırağı olmasını teklif eder. İhsanî, Mehmet Akçay'ın hak âşığı olabilmesi için divanî türünde bir şiir yazması gerektiğini, aksi takdirde âşık olamayacağını söyler. Akçay da "Hak muhabbet nefesinden cihanı var eyledi." adlı divanîyi yazar ve bunun üzerine Âşık İhsanî Akçay'a Çağları mahlasını verir. Çağları ustasından âşık tarzı şiir yazmayı, mızrap atmaya öğrenir.

Erzurum'dayken 1999 yılında "*Duygulardan Bir Demet*" adlı şiir kitabını yazmış ve bastırmıştır. 51 tane şiire yer verdiği bu kitapta hece ölçüsünün 7'li, 8'li ve 11'li ölçüsünü kullanmıştır. Şiirlerini genellikle koşma tarzında kaleme almıştır (Arvas, 2020).

Didaktik tarzda yazdığı şiirlerinde nasihat üslubunu benimsemiş, okurlarını iyiliğe, doğruluğa, güzelliğe yönlendirmiştir. Şairin çeşitli defterlere yazdığı ve henüz yayımlanmadığı çok sayıda şiiri bulunmaktadır.

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çocukluğundan itibaren, babasından âşıklık eğitimini alarak yetişen ve bu kültürle yoğrulan Çağları günümüz âşık edebiyatının önemli temsilcilerinden biridir.

Yazdığı duygu yüklü şiirleriyle ve saz eşliğinde seslendirdiği içli türküleri ile âşıklık vadisinde rüştünü ispatlamasına rağmen bugüne kadar onunla ilgili kayda değer bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışma ile Vanlı Âşık Çağları'nın bilim ve sanat dünyasında tanınmasına katkı sağlaması, kültür dünyamızın temsilcilerinden olan sanatçının şiirlerinin tematik bakımından incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmada "Sanatçı '*Duygulardan Bir Demet*' adlı kitabındaki şiirleriyle topluma hangi mesajları vermektedir?" Sanatçının şiirlerinde hangi tematik unsurlar yer almaktadır, bu tematik unsurlar nasıl işlenmiştir?" gibi sorulara cevap aranmaktadır.

Bu çalışmada Çağları'nın hayatı, sanatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Onun "*Duygulardan Bir Demet*" adlı eserindeki şiirleri tematik bakımından incelenmiştir.

2. Yöntem

Bu araştırmada Âşık Çağları'nın "*Duygulardan Bir Demet*" adlı şiir kitabı doküman incelemesi yöntemi ile incelenmiştir. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 187). Çağları çoğu şiirinde mahlas olarak Mehmet Akçay ismini kullanmıştır. Bununla birlikte âşık edebiyatının mahlas geleneğine daha uygun olması, araştırmadaki bütünlüğü bozmaması adına çalışmada Çağları kelimesi ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Ayrıca bu çalışmada tekrara düşmemek adına ve Çağları'yi nitelediği için zaman zaman şairin isim veya mahlası yerine sanatçı, şair, âşık, ozan gibi sıfatlar kullanılmıştır.

2.1. Verilerin Toplanması ve Analizi

Âşık Çağları'nın "*Duygulardan Bir Demet*" adlı şiir kitabı eğitim öğeleri bakımından incelenmiştir. Bu öğelerin tespitinde bu alanda uzman iki öğretim üyesinin görüşüne başvurulmuş, böylece araştırmanın geçerliği sağlanmıştır. Çalışmada bu şiir kitabından örnekler sayfa numaralarıyla birlikte verilmiştir. Tekrar sıklığına düşmemek için şairin "*Duygulardan*

Bir Demet” adlı eserdeki kelimelerin ilk harfleri (DBD) şeklinde kısaltma olarak kullanılmıştır. Sanatçının şiirlerinde işlediği temalar ferdî, sosyal ve dinî temalar başlıkları altında “sevgili, aşk, iyilik, özlem, dünya hayatının geçiciliği, ölüm, gurbet, ayrılık, dostluk, zamandan şikâyet, peygamber, nefis terbiyesi, kâmil insan, tefekkür, dua, tevekkül, bayrak, vatan, çalışma, dil, ahlaki, yozlaşma, fitne, yalancılık” gibi öğelerin kullanım biçimleri incelenmiş ve yorumlanmıştır.

3. Şiirlerin Tematik Bakımından İncelenmesi

Türkçe Sözlük’te tema “asıl konu, temel motif, ana konu:” şeklinde tanımlanmaktadır. Edebiyat terimi olarak ise “öğretici veya edebî bir eserde işlenen konu, düşünce, görüş, tem, ana konu” şeklinde tarif edilmektedir (<https://sozluk.gov.tr/>). Başka bir deyişle temayı şair veya yazarın şiir veya metinde okuruna vermek istediği mesaj şeklinde tanımlamak da mümkündür (Soytürk, 2020, s. 29).

Çağları, genellikle duygusal ve coşkulu bir üslupla kaleme aldığı şiirlerinde ferdî, dinî ve sosyal temalara yer vermiştir. Bu temalar şiirlerde bazen bir kelime ile ifade edilmiş, bazen de düşünce şeklinde işlenmiştir.

3.1. Ferdî Temalar

Âşık edebiyatı şiirlerinde ferdî ve sosyal temalara yoğun bir biçimde yer verilir (Durbilmez, 2020, s. 14). Çağları de âşıklık geleneğinden ayrılmamış şiirlerinde her iki temaya yer vermiştir. Şair şiirlerinde ferdî temalardan, sevgili ve sevgiliye duyduğu özlem öğelerini çok kullanmıştır. “Nazın Bendedir, Olmasa, Kömür Gözlüm, Yangın Sunam, Gülsün, Sevdiceğim, Ağlarım, İlden İle, Güzel Seni, Bağlamış, Öldürdün Beni, Saçımda ve Uzak Kaçtın” adlı toplam 13 (on üç) şiirinde sevgiliden bahsetmektedir. Çağları’nın şiirlerinde aşk kelimesi 11 (on bir) yerde geçmektedir. Sevmek, sevgi, sevgili kelimeleri ise 37 (otuz yedi) yerde geçmektedir. Bu kelimenin kullanımı, yâr sevgisi, vatan sevgisi, Allah sevgisi, dost sevgisi, bayrak sevgisi şeklinde çeşitlilik arz etmektedir.

Şairin yâri dünyaya değer, o bir ateş-i suzandır. Sevgili kömür gözlü, hilal kaşlı, maral bakışlı bir sunadır. Onun saçına dokunmak cana dermandır. Sevgili güneş gibi parlak ve gül gibi narindir. Sevgili gül, şair ise bülbüldür. Onun için çekilen hasretin ilacı yoktur. Âşık yâr için divane olmuş, yârin hasreti ile sararıp solmuş, ona kara sevda ile bağlanmıştır. Ferhat için Şirin ne ise âşık için de sevgili odur. “İlden İle” başlıklı şiirinde Âşık sevgiliyi Leyla’ya kendisini ise divane olup çöllere düşen Mecnun’a benzetmektedir. Özlem anlamına gelen hasret kelimesi eserde 12 (on iki) yerde geçmektedir.

Âşık Çağları, sevgilinin hasreti ile ah çekerek gece gündüz ağlamakta, kanlı gözyaşları dökmektedir. Dağlar ve taşlar şairin hâline acımaktadır. Ancak şair yine de umudunu kaybetmez ve nazlı yâre kavuşmak için dua eder ve Hakk’ın kendisine kerem eylemesini bekler:

“Nazlı yâri kerem eyle Hak bana, / Gönlüm sevgisini görürün de gülsün,

Saçına dokunmak dermandır cana, / Ellerim zülfünü örsünde gülsün.”

“Yüreğim yanıktır o hilal kaşa, / Gözlerim aşkı beledi yaşa,

Tenhaca bir yerde getir baş başa, / Kollarım belini sarsın da gülsün.”

“*Mehmet Akçay tutsun yarın kolunu, / Hasret etme ondan aşk kulunu,
Yarsız gidecekse ömür yolunu, / Canını uğruna versin de gülsün.*” (DBD, s. 20)

Sanatçı iyilik temasını genellikle dünya hayatının geçiciliği ve ölüm temasıyla birlikte işlemektedir. “Ne Kaldı, Bir Kere, Beter, Gençlik, Çeker, Seçti Gitti, Ağlar, Neyim Var, Bilmem, Sevinsin ve Nediye” başlıklı 11 (on bir) şiirinde dünyanın geçiciliğinden ve faniliğinden yakınmıştır. “Gün Gelir, Özüne, Yazık Sana” başlıklı 3 (üç) şiirinde iyiliğin önemine vurgu yapmıştır. Ölüm kelimesini 4 (dört) şiirde ve 13 (on üç) defa kullanan sanatçı, dünya hayatının geçici ve ölümlü olduğunu hatırlatarak insanları iyilik yapmaya teşvik etmiştir.

Şair kendi hayatını sonbahar mevsimine benzetmiştir. Sonbahar mevsimi ağaç yapraklarının sararıp döküldüğü, çayır ve çiçeklerin kuruduğu, küçük hayvanların kaybolmaya başladığı bir dönemdir. Yeşilliklerin sararmaya, çiçeklerin solmaya başlaması yaz mevsiminin kendine has güzelliklerinin sona ermesi insana hüznün vermektedir. İnsan hayatı da dünyadaki mevsimlere benzer, insanın çocukluk ve gençliği nasıl bahar mevsimine benzerse, insanın yaşlılık dönemi de son bahar mevsimine benzer. Sonbahar mevsimi gibi insan da aslında ölüme doğru koşmaktadır ve bu hakikat, âşığa acı vermektedir. Şair dünya hayatının geçiciliğinden duyduğu acıyı şu dizelerle ifade etmiştir:

“*Bunca yıl boşa yaşadım, / Eyvah ömrüm geçti gitti.
Kuşu kafese bağladım, / Buldu bir yol uçtu gitti.*” (DBD, s. 31)

Âşık dünya hayatından hiçbir lezzet almamıştır, esasen dünya hayatından zevk alan kimseyi de görmemiştir. İnsanın kalbindeki arzu ve emel sınırsızdır, hâlbuki insanın eli kısa, ömrü kısa, iktidarı kısadır. Bu kısa dünya hayatında insanın arzularını gerçekleştirmesi mümkün değildir. Çağları de bu dünyada istediğini elde edememiş, bu dünya bahçesinden bir gül derememiştir:

“*Âşıkların yüreğinde yâr vardır, / Aç gözlerin fikirinde kâr vardır,
Bülbüllerin ötüşünde zar vardır, / Münasip gül deremedim ne diyem.*”

“*Çağlarıyem boş boşuna yaşarım, / Daha nasıl engelleri aşarım,
Menziline varmak için koşarım, / Gece gündüz duramadım ne diyem.*” (DBD, s. 45)

Sanatçı’ya göre dünya ebedi bir vatan değil, bir mesire ve tenezzüh yeridir. Gelip dinlenmek, konaklayıp yola devam etmek için yaratılmış bir menzildir. Bu dünyada daimî kalmak için hiç bir tabip bir ilaç bulabilmiş değil, o hâlde bu geçici konak yeri için uğraşmaya değmez.

Sanatçı’ya göre insanlık cevherine sahip olan bir kimse, insanlardan kötülük de görse türlü türlü sıkıntı ve zorlukla da karşılaşsa o kişi doğruluktan ayrılarak yanlış yola sapmaz, yüzünü kızartacak yanlış işler yapmaz. Gece gündüz Allah için çalışan bir kimse özüne leke bulaştırmaz.

Çağları’ye göre insan, kalbindeki merhamet meşalesini her zaman yakmalı, varsa marifetini göstermeli; varına, servetine güvenmemelidir. Vakit varken ve fırsat elindeyken iyilik yapmaya, insanlara faydalı olmaya çalışmalıdır. Çünkü dünya hayatı geçici ve kararsızdır. Bugün zengin olan, yarın mal ve servetini kaybederek fakirleşebilir, bugün güçlü olan yarın güç ve kudretten düşebilir ve istese bile kimseye faydalı olamaz.

İnsan mütevazı olmalı, nefis ve şeytanı dinlememeli, kötülükten uzak durmalı, insanlara hor bakmamalıdır. Çünkü bugün işlenen bir günahın hesabı yarın çok çetin geçebilir. Nefis ve şeytana kulak vereni şair şu şekilde ayıplar:

*“Eğri yolu bulda çekil, / Varlığını etme rezil,
Yoksul kalsan şaşar akıl, / Yalanırsın yazık sana.”*

*“Mehmet Akçay gelme göze, / Netsen kendin çevir öze,
Para etmez saza söze, / Bulanırsın yazık sana.”* (DBD, s. 47)

Çağları'nın şiirlerinde yer verdiği temalardan biri de ayrılık temasıdır. Şiir kitabında 7 (yedi) yerde ayrı kelimesini kullanan Çağları "Ayrılık, Gurbette, Elin Yurduna" adlı şiirlerinde bu temayı yoğun bir biçimde işlemiştir. Bu kelime sevgiliden ayrılma, vatandan ayrılma, gurbette kalma şeklinde kullanılmıştır. Gurbet kelimesi ise 13 (on üç) yerde geçmektedir.

Gurbeti anlamak kolay değil, geceyi rüya ile gündüzü çileyle geçirirsin. Bu ellerde dostun söylediği güzel söz bile âşığın yaralı sinisini dağlamaktadır. Ayrılığın verdiği üzüntüden dolayı hastalan Çağları, bu haliyle dost meclisinde gözyaşları içinde çalıp söylemektedir.

Gurbette kala, kala âşığın içi dertle, gönlü özlemle, kalbi acıyla, gözü yaşla dolmuştur. Hasret acısı âşığın canına o denli işlemiş ki, ahından alev çıkmakta ve âşığın sinisini yakmaktadır.

Felek Çağları'yi sılasına hasret bırakmış, el memleketinde onu yalnız ve garip kılmıştır. Tek umudu Yüce Yaradan'dır, yoksa âşığın memleketine döneme imkânı kalmamıştır:

*“Garip oldum kaldım elin yurdunda / Gündüzüm hayaller gecem düş oldu
Unuttum sılama gidecek yolu / Bir ümit sen kaldın Yaradan Ulu”* (DBD, s. 14)

“Özü Pek Olsun” başlıklı şiirinde dostluk temasını işleyen ve şiirlerinde dost kelimesini 7 (yedi) yerde kullanan sanatçı dostluk kavramının özelliklerini coşkulu bir üslupla, mertçe bir eda ile dile getirir. Ona göre, gerçek dostun özü pek, sözü pek, gözü pek olur. Başına yüz bin bela da açılrsa, zor günde arkadaşının yanında yer alır; yalana, riyaya tenezzül etmez. İşte sanatçı böyle yiğit ve mert insanlarla arkadaşlık ve dostluk kurmak istediğini ifade etmiştir:

*“Bir yiğit isterim çıksın karşıma, / Manada zahirde sözü pek olsun.
İster yüz bin bela açsın başıma, / Zoru gördüğünde gözü pek olsun.
Dilerem fikirde yoldaşım olur, / Yalansız riyasız sırdaşım olur,
Ehli mümin ise kardeşim olur, / Bizi Yaradan'a hazı pek olsun.”* (DBD, s. 50)

Tasa, dert üzüntü âşığın ardını bırakmamaktadır. Ne dost ne de arkadaştan bir hayır görmüştür. Yaşama sevincini yitirmiş, kalbi gamla dolmuştur. Gözlerinden çeşme gibi yaş boşalmaktadır. Mevla'dan başka derdini arz edecek kimse kalmamıştır.

Eski zamandan beri çoğu şair ve âşıkların zamandan şikâyet ettikleri, adaletsizlikleri eleştirdikleri bilinmektedir. Çağları de hayatının çile ile geçtiğini, inşa ettiği bağların viran olduğunu söyleyerek feleğe şikâyette bulunmuştur. Sanatçı “*Duygulardan Bir Demet*” adlı şiir kitabındaki şiirlerinde felek kelimesini 7 (yedi) defa kullanmıştır. Bu kullanımların tamamında felekten şikâyet söz konusudur.

3.2. Dinî Temalar

Âşık edebiyatı şairleri şiirlerinde iman akidesini, Kur'an ve peygamber sevgisini yoğun bir biçimde işlemişlerdir (Cankaya, 2013, s. 597). Çağlar'ı' de bu geleneğe uygun bir biçimde davranmıştır. Şair, Allah kelimesini "Gönderir Allah", "Özüne" ve "Bizi" başlıklı şiirlerinde 7 (yedi) defa kullanmıştır. Peygamber, zamandan şikâyet ve dostluk kavramlarını "Resullah'tır" başlıklı şiirinde halis bir imanla, coşkun bir eda ile ve büyük bir sevgi ile dile getirmiştir. Şair, Resulullah'ı önder, Kitabullah'ı da bütün ilimlerin kaynağı olarak görür. Kur'an'ı okuyan ve ona tabi olan müminler bahtiyar kimselerdir. İman üzere ahirete gidenler ise kurtuluşa ereceklerdir.

"Zay Etmesin ve Zordur" başlıklı şiirlerde nefis terbiyesi ve kâmil insan temalarına yer verilmiştir. Sanatçı şiirlerinde nefis kelimesini 7 (yedi) yerde kullanmıştır.

Kullanmasını bilen için akıl bir hazinedir. Gerçek akıl sahipleri akıllarını nefislerine esir etmeyen, nefislerinin arzu ve isteklerine köle olmayanlardır. O halde insan aklını doğru yolda kullanmalı, nefisine hükümdar olmayı başarmalı, lain şeytanla dost olmamalı, kötülüklerden uzak durmalıdır. Çünkü kötülüğe bulaşanlar şereflerini de kaybederler.

Mücadele suresinde müminler hakkında şu ifadeler geçmektedir: "Oysa şeytan, Allah'ın izni olmadıkça onlara bir sıkıntı verecek değildir. Öyleyse Müminler Allah'a tevekkül etsinler." (Mücadele, 10.) Şair kâmil insan tanımını yaparken sanki bu ayetten ilham almıştır. Sanatçıya göre, kâmil insan hileye tenezzül etmez, sadakatten ayrılmaz, hidayet yolunu bırakarak eğri yola sapmaz.

Sanatçı "Düşün, Gönderir Allah, Bizi, İster, Susarım" başlıklı şiirlerinde tefekkür, dua ve tevekkül gibi temaları işlemiştir.

Sanatçıya göre akıl büyük bir nimettir ve bu nimeti bize bahşedeni, dünya ve içindekileri yaratanı, bütün kâinatı yokluktan varlık âlemlerine çıkararak düşünmek, Yaradan'ı devamlı olarak tefekkür etmek, onun zikrine devam etmek gerekmektedir. Bu husus bizim insanî görevimizdir.

İman, Kur'an, ahiret inancı, takva ve salih amel işlemek şair için mukaddes değerlerdir. Şair sağlam iman üzerine bulunmak, hak yolundan ayrılmamak, haram lokma yememek için Allah'a dua eder:

"Bize sen yardım et yüce Allah'ım / İmandan Kur'an'dan ayırma bizi

Dünya sevgisine olmuşuz esir / Haram lokma ile doyurma bizi" (DBD, s. 13)

3.3. Sosyal Temalar

Âşık; toplumun acılarını, sevinçlerini, kültürünü, inançlarını, nasihatlerini, sosyal hayatı kendi ifadeleri ile yoğurarak şiirlerine, türkülerine nakşetmiştir. Âşıkların sözlerinde sosyal hayatın pek çok rengini görmek mümkündür (Kaptan; Yurduşen, 2014, s. 195). Toplumsal hayatın değerlerini ifadelerine yansıtma noktasından âşıklık geleneğinden ayrılmayan Çağlarî, şiirlerinde toplumun değerleri ile ilgili pek çok kavrama yer vermiştir:

"Türk Bayrağı" ve "Vatan" başlıklı şiirlerinde coşkulu bir üslupla, erkekçe ifadelerle bayrak ve vatan temalarını işleyen âşık, vatan kelimesini 13 (on üç) defa, bayrak kelimesini ise 7 (yedi) defa kullanmıştır.

Sanatçıya göre, bayrağımız, içindeki ay ve yıldızı ile şanlı bir bayraktır Türk bayrağı al rengini şehitlerin kanından almıştır. Bayrak milletin onurunu ve bağımsızlığını temsil etmektedir. Bütün millet Türk Bayrağı'nı çok sevmektedir. Milletın bütün fertleri gibi sanatçı da şanlı bayrağımız için nefer olmayı şerefli bir görev saymaktadır.

“Vatan” başlıklı şiir lirik bir üslupla yazılmıştır. Sanatçı vatan uğruna şehit edilenler için üzölmüş, vatanın yanlış yönetilmesine, hukuk alanındaki eksikliklere ise sitem etmiştir.

Sanatçı “Yazık Sana” başlıklı şiirde çalışma temasına yer vermiştir. Sanatçıya göre insanoğlu yaz kış demeden çalışmalıdır. En bereketli kazanç kapısı alın teri ile kazanılan paradır. O halde insan rızkı peşinden koşmalı, ekmek parası için kimseye yüzşuyu dökmemeli, namerde el açmamalıdır. Yanlış yola sapmadan helalinden kazanan kişinin yoksul kalmasına akıl şaşar. İnsanoğlu çalışıp çabalamağan, alın teri dökmeyen kolay yoldan zengin olmak ister, ancak emeksiz elde edilen para insana helal olmaz:

“Birimizi iki etmek isteriz / Varımıza varlar katmak isteriz

Aş elden su gölden yatmak isteriz / Emeksiz kâr helal olur mu bilmem” (DBD, s. 38)

Çağları'nın şiirlerinde dil kelimesi 10 (on) yerde geçmektedir. Sanatçıya göre dil insanın duygularını, düşüncelerini, meramını anlattığı bir vasıtağır. Sevdamız, insanlığımız, mertliğimiz hep dil ile ifade edilir. Türkülerimizi dil vasıtasıyla yakarız. Hz. Peygamber'in ismini dil ile anar, duamızı dil ile söyleriz. Konuşmadan arzumuzu ifade etme şansımız yoktur. Dolaysı ile lisan insanlığın kendi meramını en iyi bir biçimde anlatma aracıdır ve bu bakımdan önemlidir. Ancak doğru kullanılmadığında insanın başını derde sokan da yine dildir. Bu yüzden insan dilini doğru yerde kullanmalıdır:

“Çağları'yem ederim nazar / Burayı belledin erliğe pazar

Sağ ile soldan olmadan azar / Dilinizi ağzınıza saklayın.” (DBD, s. 44)

Sanatçının işlediğı temalardan biri de zararlı alışkanlıklardır. Bu alışkanlıkların başında sigara gelmektedir. Sanatçı sigaranın insanın hem sağlığına hem de malına zarar verdiğini, sigara dumanının zehir gibi olduğunu, bronşit, kanser gibi hastalıkların sigaradan kaynaklandığını, kişinin sigaradan uzak durması gerektiğini ifade etmiştir.

Ahlaki yozlaşma, fitne, yalancılık, Çağları'nın şiddetle eleştirdiğı kötölüklerdendir. Sanatçı bu tür kötü huylara sahip olan insanları, ahireti ve ölümü hatırlatarak şiddetle ikaz etmiştir:

“İki dostun arasını, / Bozanların vay haline.

Kendi dostlarına mezar, / Kazanların vay haline.

Sararıp düşecek yaprak, / Onu çürütecek toprak,

Milletin içinde çıplak, / Gezenlerin vay haline.” (DBD, s. 49)

4. Tartışma ve Sonuç

Âşık edebiyatı ozanları şiirlerinde genellikle ferdî, sosyal ve dinî temaları yoğun bir biçimde işlemiştir (Artun, 2012, s. 1). Çağları'nın de şiirlerinde bu gelenekten ayrılmadığı anlaşılmaktadır. Evrensel bir tema olan aşk, sevgi ve sevgili (Tozlu, 2021, s. 265), gibi öğeler araştırmaya konu olan şiirlerde yoğun bir biçimde işlenmiştir. Sanatçı toplam 13 (on üç) şiirinde sevgiliden bahsetmektedir. Çağları'nın şiirlerinde aşk kelimesi 11 (on bir) yerde geçmektedir.

Sevmek, sevgi, sevgili kelimesi ise 37 (otuz yedi) yerde geçmektedir. Bu kelimenin kullanımı, yâr sevgisi, vatan sevgisi, Allah sevgisi, dost sevgisi, bayrak sevgisi şeklinde çeşitlilik arz etmektedir. Şairin sevgiliye olan hasreti özlem teması kapsamında değerlendirilmiştir. Âşıklık geleneğini takip eden pek çok şair (Uygun, 2016, s. 240) gibi Çağları de özlem temasını şiirlerinde 12 (on iki) yerde ve etkili bir biçimde kullanmıştır

Çağları'nın şiirlerinde yer verdiği öğelerden biri de ölüm olgusudur. Şaire göre dünya hayatı geçicidir, ölüm ise ebedî bir hayatın başlangıcıdır (Yaşar, 2018, s. 86). O halde bu ölümlü dünyada ebedi hayatımızda bize azık olacak iyiliklerde bulunmalıyız. Böyle bir anlayışa sahip olan şair, diğer âşık edebiyatı şairleri gibi şiirlerinde ölüm temasını (Tozlu, 2021, s. 269), işlemiş ve 3 (üç) şiirinde iyiliğin önemine vurgu yapmıştır. Ölüm kelimesini 4 (dört) şiirinde, toplam 13 (on üç) yerde kullanan sanatçı, yaşadığımız hayatın bir gün sona ereceğinden söz eder. Dolayısıyla Çağları'nın âşıklık geleneğine uygun davrandığı söylenebilir.

“Âşk, doğa, gurbet, sıla, yaşlılık, ayrılık, özlem, ölüm gibi temaların yanında, güzellik kavramı da Karacaoğlan şiir geleneği içinde önemli bir yer tutmuş ve ustaca işlenmiştir” (Altun, 2007, s. 217). Âşık Çağları de âşık edebiyatının en önemli ve kadim temsilcilerinden biri olan Karacaoğlan şiir geleneği doğrultusunda şiirlerinde gurbet, sıla, ayrılık, özelem, hasret gibi kavramlara yer vermiştir. Mesela şair ayrılık kelimesini 7 (yedi), gurbet kelimesini ise 13 (on üç) yerde kullanmıştır. Dost kelimesini 7 (yedi) yerde kullanmıştır. Sanatçı dostluk kavramının özelliklerini coşuklu bir üslupla, mertçe bir eda ile dile getirmiştir.

Âşık edebiyatı geleneği incelendiğinde “âşıkların birçoğunun köklü bir din eğitimi almadıkları; ancak onların çoğunun şiirlerinde İslâmî motiflere, inanç esaslarına, ibadetlere ve ahlaki konulara sıkça değindikleri” (Gündoğdu, 2007, s. 115) anlaşılabılır. Âşık Çağları de bu edebiyat geleneğine uyarak şiirlerinde dinî temalara yer vermiştir. Şiirlerinde Allah kelimesini 7 (yedi) yerde, nefis kelimesini 7 (yedi) yerde kullanmıştır. Sanatçı “Düşün, Gönderir Allah, Bizi, İster, Susarım” başlıklı şiirlerinde tefekkür, dua ve tevekkül, gibi kavramları işlemektedir.

Türk bayrağı ve vatan temalarını aynı başlıklı şiirlerde işleyen sanatçı bayrak kelimesini 7 (yedi), vatan kelimesini ise 13 (on üç) defa kullanmıştır.

Sanatçı “Yazık Sana” başlıklı şiirde çalışma temasına yer vermiştir. Şiirlerinde “çalışma” kelimesini 7 (yedi) yerde kullanmıştır.

Halk edebiyatı ve bu edebiyatın bir parçası olan âşık edebiyatı dinamik ve hayatla iç içe bir edebiyattır. Bu edebiyat toplumdan kopmamış, âşıklar halkın dertlerini, sıkıntılarını, problemlerini, toplumun yaşayışını, ahlak normlarını başarılı bir biçimde şiirlerine yansıtmış, toplumdaki kopuk bir anlayıştan uzak durmuşlardır.

Âşıklar eserlerinde yüksek ahlaki değerleri işlemiş, şiirlerine ideal insan tiplerini yansıtmışlardır. Gayri ahlaki davranışları ise yermiş, insanları pes ahlaktan sakındırmaya çalışmışlardır. Yazdıkları şiirleri ile yaktıkları türkülerini ile toplumu eğitmeye, onları ıslah etmeye çalışmışlardır. İnsanları peygamberi ahlaka teşvik etmiş, onları kötülüklerden, kötü arkadaşlardan uzak durmaya davet etmişlerdir (Aksoy, 2022, s. 1411). Âşık Çağları'nın şiirlerinde iyiliklerin övüldüğünü, kötü ahlakın yerildiğini görmek mümkündür. Âşık şiirlerinde güzel söz söylemenin önemine vurgu yapmış, dilimizle hayırlı şeyler konuşma, şerden kaçınma sadedinde, dil kelimesini şiirlerinde 10 (on) defa kullanmıştır. Toplumsal bir problem olarak gördüğü sigara kullanımını zararlı alışkanlık olarak görmüş, insanları bu alışkanlıktan sakındırmaya çalışmıştır. Şair sigara kelimesini şiirlerinde 6 (altı) yerde kullanmıştır. Çağları

zamandan şikâyet teması kapsamında felek kelimesini 7 (yedi) defa kullanmış; şiirlerinde ahlaki yozlaşma, fitne, yalancılık, temalarına da yer verir.

Çağları'nın şairliğinden çok; saz eşliğinde yaktığı türküleri ile sanatçı özelliği ve âşık kimliği daha baskındır. Çağları'nın sanatçı yönüyle ilgili bilimsel çalışmalar yapılabilir. Onun icra ettiği eserler kayıt altına alınarak kültürel değerlerimize kazandırılabilir.

Kaynaklar

- Akçay, M. (1999). *Duygulardan bir demet*. Erzurum.
- Aksoy, E. (2022). Âşıkların dilinden konuşma adabı. *Erciyes Akademi*, 36(3), 1408-1423.
- Altun, I. (2007). Karacaoğlan'da şiirsel bir imge olarak giyim, kuşam. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 14(35), 217-228.
- Alyılmaz, S. (2021). Eski Uygur Türkçesi dönemi'nde yazılan "bilig (bilgi)" başlıklı şiirin düşündürdükleri. (ed.: Aydemir, Ö. K.; Uysal, İ. N.; Öztürk F.). *Prof. Dr. H. Ömer Karpuz'a Armağan Türkçeye Saygı*. Konya: Palet Yayınları.
- Arat, R. R. (1991). *Eski Türk şiiri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Artun, E. (2012). Günümüzde yaşayan âşıklık geleneği üzerine düşünceler. *Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu (20-22 Ekim 2011)*. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Arvas, A. (2020). <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/caglari-akcay-mehmet-akcay>. (Erişim Tarihi:15.05.2021)
- Banarlı, N. S. (1987). *Resimli Türk edebiyatı tarihi, I. cilt*. İstanbul: Milli Eğitim Basım Evi.
- Cankaya, M. (2013). XX. yüzyıl âşık edebiyatı örneklerinde aktüel şiir değerlendirmesi. *Electronic Turkish Studies*, 8(13), 587-606.
- Durbilmez, B. (2020). *Âşık edebiyatında şiir sanatı, Hasretî'den örneklerle*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (2008). *Türk dili tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gündoğdu, C. (2007). Âşık Sümmânî'de aşkın metafiziği. *Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, 8(18), 113-154.
- Kaptan, Z.; Yurduşen, Y. (2014). Âşık edebiyatı halk şiirinin tarihsel gelişim süreci. *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 195-212.
- Sakaoğlu, S. (1998). Türk saz şiiri. *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Soytürk, İ. (2020). *Moldo Niyaz'ın şiirleri üzerine tematik bir inceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Karabük: Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Tekin, T. (1986). İslam öncesi Türk şiiri. *Türk Şiiri Özel Sayısı I (Eski Türk Şiiri)*. *Türk Dili* 11(409), 3-42.
- Tozlu, N. (2021). Bir sosyal medya şairi: Adil Refik Veyisoğlu, Hayatı ve şiirlerinin tematik incelenmesi. *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 9(24), 261-286.
- Uygun, S. G. (2016). Ergin Günçe şiiri üzerine tematik inceleme. *Söylem Filoloji Dergisi*, 1(2), 228-240.

Yaşar, A. U. (2018). Maniler üzerine tematik bir inceleme. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım & Şimşek, (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Tıpkı Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

<https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 12.04.2021).

<https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/caglari-akcay-mehmet-akcay> (Erişim tarihi: 15.03.2021).

Extended Abstract

Folk literature and minstrel literature, which is a part of this literature, are dynamic and life-intertwined. This literature was not disconnected from the society, the minstrels successfully reflected the troubles, troubles, problems of the people, the life of the society, and moral norms in their poems, and they stayed away from an understanding that was disconnected from the society.

Minstrels used high moral values in their works and reflected ideal human types in their poems. They criticized immoral behavior and tried to warn people away from low moral values. They tried to educate and reform society with the poems they wrote and the folk songs they sang. They encouraged people to follow the prophet's moral values and invited them to stay away from evil and bad friends (Aksoy, 2022, p. 1411).

Chaglari, who received minstrel training from his father since his childhood and was molded by this culture, is one of the important representatives of today's minstrel literature. Although he proved his maturity in the valley of minstrelsy with the emotional poems he wrote and the soulful folk songs he sang with the accompaniment of the saz, no significant study has been done about him until today. This study, it was aimed to contribute to the recognition of the poet Chaglari from Van in the world of science and art and to examine the poems of the artist, who is one of the representatives of our cultural world, in terms of theme.

In this research, "What messages does the artist give to society with his poems in this book?" "What thematic elements are included in the artist's poems, how are these thematic elements processed?" Answers to questions such as these were sought.

In this study, information was given about Chaglari's life, art, and works. His poems in his work "*A Bunch of Emotions*" were examined thematically.

In this research, poet Chaglari's poetry book titled "*A Bunch of Emotions*" was examined using the document analysis method. Chaglari used the name Mehmet Akçay as a pseudonym in most of his poems. However, the word Chaglari was used predominantly in the study to be more in line with the pseudonym tradition of minstrel literature and not to disrupt the integrity of the research. In addition, to avoid repetition in this study and because it describes Chaglari, adjectives such as artist, poet, minstrel, and bard are sometimes used instead of the poet's name or pseudonym.

Bard Chaglari's poetry book "*A Bunch of Emotions*" was examined in terms of educational elements. In determining these elements, the opinions of two faculty members who are experts in this field were consulted, thus ensuring the validity of the research. In the study, examples from this poetry book are given with page numbers. To avoid repetition, the first letters of the words in the poet's work written in Turkish were used as abbreviations (DBD). The themes that the artist uses in his poems are under the headings of individual, social, and

religious themes: “beloved, love, goodness, longing, the transience of worldly life, death, homesickness, separation, friendship, a complaint about time, prophet, self-discipline, perfect human being, contemplation, prayer, trust in God”. The usage patterns of elements such as “flag, homeland, work, language, morality, corruption, discord, lying” were examined and interpreted.

Chaglari published a book called “A Bunch of Feelings” containing 52 poems. However, more than Chaglari’s poetry; His artistry and minstrel identity are more dominant with the folk songs he sings accompanied by the saz. Scientific studies can be conducted on Chaglari’s artistic side. The works he performed can be recorded and added to our cultural values.

